บทคัดย่อ

บทนำ ผู้ป่วยที่มีปานเนื้องอกหลอดเลือด (infantile hemangioma, IH) ขนาดใหญ่บริเวณศีรษะและ ลำคอ มีโอกาสเกิด PHACES syndrome โดยตำแหน่งของรอยโรคบริเวณใบหน้าอาจช่วยคาดเดา ความผิดปกติที่จะตรวจพบได้ แต่ยังไม่มีข้อมูลชัดเจนทั้งในประเทศไทย และในต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง IH ขนาดใหญ่บริเวณศีรษะและลำคอกับ PHACES syndrome ในประเทศไทย และตำแหน่งของรอยโรคกับความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงลักษณะ ทางคลินิกและการดำเนินโรคของผู้ป่วย PHACES syndrome

วิธีดำเนินการวิจัย ใช้การศึกษาแบบ retrospective chart review โดยการสืบค้นข้อมูลจาก ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โรงพยาบาลศิริราชของผู้ป่วย hemangioma ที่อายุน้อยกว่า 18 ปี ตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2550 ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

ผลการวิจัย ผู้ป่วย hemangioma ทั้งหมด 48 ราย พบเป็น RHACES syndrome 19 ราย (ร้อยละ 39.6) 2 ใน 3 ของผู้ป่วย PHACES syndrome เป็นเพศหญิง อาการแสดงของ IH ในผู้ป่วย PHACES syndrome มักเริ่มปรากฏที่ 1 สัปดาห์หลังเกิด (0-8 สัปดาห์) โดยอาการแสดงครั้งแรกมักเป็น erythematous plaques หรือ tumors/nodules ร้อยละ 65.2 และ 47.8 ตามลำดับ การมีรอยโรค ตามการแบ่งของ Haggstrom ที่ตำแหน่ง S1 มีโอกาสเกิด PHACES syndrome มากที่สุดและการมี รอยโรคทั้งสองด้านสัมพันธ์กับ PHACES syndrome (P=0.029) ในขณะที่การมีรอยโรคที่ S2 เพียง ตำแหน่งเดียว และรอยโรคทางด้านข้ายมักไม่สัมพันธ์กับ PHACES syndrome (P=0.011 และ P=0.041 ตามลำดับ) และความผิดปกติที่พบ ได้แก้ structural brain anomalies (ร้อยละ 42.1), arterial anomalies (ร้อยละ 36.8), cardiovascular anomalies (ร้อยละ 36.8), ventral/midline anomalies (ร้อยละ 21.0) และ ocular anomalies (ร้อยละ 5.2) พบว่าตำแหน่ง S1 สัมพันธ์กับการเกิด cardiovascular anomalies และ arterial anomalies สูงสุด ร้อยละ 75.0 ไม่พบความสัมพันธ์ของ ด้านของรอยโรคบริเวณใบหน้ากับความผิดปกติของโครงสร้างสมอง เส้นเลือดสมอง หรือหัวใจด้าน เดียวกัน (P=0.859 และ P=0.187 ตามลำดับ)

สรุป ผู้ป่วย IH ที่มีขนาดใหญ่มีโอกาสเป็น PHACES syndrome ได้ หากพบรอยโรคขนาดใหญ่บริเวณ ใบหน้าและลำคอควรนึกถึงและตรวจเพิ่มเติม โดยตำแหน่งรอยโรคบริเวณใบหน้าอาจช่วยคาดเดา ความผิดปกติที่อาจพบร่วมได้

คำสำคัญ ปานเนื้องอกหลอดเลือด

Association between Large Head & Neck Hemangioma and PHACES Syndrome: A Multicenter Study

Theppharit Thiamprasert, 1 Rattanavalai Nitiyarom, 1

¹Department of Pediatrics, Faculty of Medicine, Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand

Background: Patients with large head and neck infantile hemangioma (IH) have a risk for developing PHACES syndrome. Location of facial hemangioma may predict the associated anomalies.

Objectives: To identify the association between head and neck IH and PHACES syndrome, and the clinical characteristics of PHACES syndrome in pediatric patients.

Methods: A retrospective chart review in patients who were diagnosed as segmental hemangioma of the head and neck aged less than 18 years in Siriraj hospital from January 2007 to November 2021.

Results: Forty-eight patients were included in the study. Nineteen (39.6%) patients were diagnosed as PHACES syndromes. Two third of the patients were female. The IH lesions usually presented since the age of 1 week (range 0-8 weeks). Erythematous plaque (65.2%) and tumor/nodule (47.8%) were the most common clinical presentation. According to Haggstrom's facial mapping, S1 segment was the most common location associated with PHACES syndrome. The patients who had IH at S2 segment alone were unusually related to PHACES syndrome. The associated systemic abnormalities in patients with PHACES syndrome were structural brain anomalies (42.1%), arterial anomalies (36.8%), cardiovascular anomalies (36.8%), ventral/midline anomalies (21.0%) and ocular anomalies (5.2%), respectively. Sixty percent of patients with IH involving S1 segment demonstrated structural brain anomalies. About 75% of IH involving S4 segment were associated with both cardiovascular anomalies and arterial anomalies. Side of the lesions may be correlated with the side of structural brain anomalies, but there was no relation between the side of the lesions and the side of arterial or cardiovascular anomalies.

Conclusion: Patients with large head and neck hemangioma have a risk for PHACES syndrome. Location of the lesion may be helpful to predict the risk for developing PHACES syndrome and the common associated anomalies.

Dallanavalai Nityaron